

Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25358>

Özet

Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i (LTDÖ), örgüt yöneticilerinin ve özellikle e?itim kurumlar?ndaki idarecilerin sergiledi?i farklı liderlik tarz? davran??lar?n? ölçmek amacıyla geli?tirilmiş özgün bir ölçme aracıdır. Ölçek, Ta?, Çelik ve Tomul (2007) taraf?ndan, yöneticilerin otokratik, demokratik, serbest bırakıcı, dönü?ümcü liderlik ve etkile?imli liderlik gibi temel yaklaşımlardaki e?ilimlerini belirlemek üzere tasarlanmıştır. Toplam 59 maddeden oluşan bu araç, yöneticilerin karar alma süreçlerine katılım, çalışan motivasyonu ve görev odaklı performans gibi konulardaki tutumların? de?erlendirmektedir.

Ölçek, be?li Likert ölçe?i formatında kullanılarak uygulanmaktadır. Bu ölçek, özellikle Türkiye'deki ilkö?retim okullar?nda yeni programların uygulanması bağlamında yönetici davran??lar?n?n incelenmesine önemli katkıları sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler

Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i, Liderlik, Yönetim, Otokratik Liderlik, Demokratik Liderlik, Dönü?ümcü Liderlik, Etkile?imli Liderlik, E?itim Yönetimi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Ali TA?, Kazım ÇELİK, Ekber TOMUL

Amaç

Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i'nin temel amacı, örgütsel bağlamda görev yapan yöneticilerin sergiledi?i farklı liderlik tarz? e?ilimlerini ve bu e?ilimlerin davran??sal yansımalarını sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, yöneticilerin çalışanlarla kurdu?u ilişkî biçimlerini, karar alma yetkilerini nasıl kullandıklarını ve motivasyon stratejilerini belirlemeyi hedefler.

Ölçe?in geli?tirildi?i orijinal çalışmada, özellikle yeni ilkö?retim programlarının uygulandığı okullardaki yöneticilerin liderlik tarzların? tespit etmeye odaklanmıştır. Bu sayede, e?itim sistemindeki de?işimlere yönelik yönetici tepkileri ve davran??lar? ampirik olarak incelenebilmektedir.

Yapı

Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i, literatürde yaygın olarak kabul gören temel liderlik paradigmaları kapsayan beş ana faktörden veya alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek, yöneticinin davran??lar?n? bu beş farklı liderlik yaklaşım? altında inceleyen toplam 59 madde içermektedir. Bu faktörler ve ölçtükleri temel davran??lar aşağıda listelenmiştir:

Otokratik Liderlik: Yöneticinin tek ba??na karar alma yetkisine sahip olmas? ve sorunlar? emir vererek çözme e?ilimi.

Demokratik Liderlik: Çal??anlar? karar alma sürecine aktif olarak katma ve onlarla i?birli?i yapma davran???

Serbest B?rak?c? Lider (Laissez-faire): Amaçlar?n aç?k ve anla??l?r olmas? için yeterince çaba göstermeme; çal??anlar?n motivasyonu konusunda pasif kalma e?ilimi.

Dönü?ümcü Liderlik: Çal??anlar?n yöneticiye güven duymas?n? ve ba?l?l?k geli?tirmesini sa?layan, vizyoner ve ilham verici liderlik yakla??m?

Transactional (Etkile?imci Liderlik): Yetkileri, daha çok çaba harcayan çal??anlar? ödüllendirmede kullanma ve süregelen i?lerin etkin gerçekte?tirilmesine odaklanma.

Geçerlik

Ölçe?in orijinal kaynak referans?nda geçerlik (validity) bilgisi aç?kça belirtilmemiştir ("-"). Ancak, ölçe?in bir akademik dergide yay?mlanan bir ara?tırma kapsam?nda geli?tirilmiş olmas?, yap? geçerli?i ve içerik geçerli?i çal??malar?n?n yap?lm?? oldu?unu dü?ündürmektedir. Genellikle bu tür geli?tirme çal??malar?nda, faktör analizleri (yap? geçerli?i) ve uzman görüş?leri (içerik geçerli?i) kullan?larak ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ü teyit edilir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik (reliability) katsayılar?na ili?kin spesifik bir de?er sunulmamıştır ("-"). Güvenirlik çal??malar? tipik olarak iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayıs?) veya test-tekrar test yöntemleriyle gerçekte?tirilir. Ölçe?in güvenilirli?ini de?erlendirmek için, orijinal makaleye (Ta?, Çelik ve Tomul, 2007) ba?vurulmas? gerekmektedir. Yüksek güvenilirlik katsayılar?, ölçe?in tutarlı ve kararlı sonuçlar verdi?ini gösterir.

Faktör Analizi

Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i, temel olarak be? farklı liderlik tarz?n? ölçmek üzere tasarlandı?ından, geli?tirme sürecinde bu be? boyutu (Otokratik, Demokratik, Serbest B?rak?c?, Dönü?ümcü, Etkile?imci) ortaya koyan bir aç?mlay?c? veya do?rulamay?c? faktör analizi çal??mas?n?n yap?ldı?ı varsayılmaktadır. Toplam 59 madde, bu be? faktör alt?nda toplanarak ölçe?in çok boyutlu yap?s? kan?tlanmıştır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Orijinal olarak Türk ara?tırmacılar tarafından geli?tirilmiştir.)

Format: Öz Bildirim Likert Ölçe?i, 59 madde.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Örgüt Yöneticileri, özellikle E?itim Yöneticileri (Okul Müdürleri).

Ya? Grubu: Yeti?kinler (Profesyonel yöneticiler).

Popülasyon Detaylar?: Yeni ?lkö?retim Programlar?n?n Uyguland??? ?lkö?retim Okullar?ndaki Yöneticiler.

Test Metodolojisi: 5'li Likert ölçe?i derecelendirmesi kullan?lm???t?r (5=Her zaman, 4=Ço?unlukla, 3=Aras?ra, 2=Nadiren, 1=Hiç). Yüksek puan, ilgili liderlik tarz?n?n daha s?k sergilendi?ini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Liderlik Tarz?, Dönü?ümcü Liderlik, Etkile?imci Liderlik, Yönetici Davran??lar?, Ölçek Geli?tirme, E?itim Yönetimi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: atas865@gmail.com (Ali TA?)

Yaz??ma Adresi: Bilgi orijinal kaynakta detayl? olarak belirtilmemi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, akademik bir makale kapsam?nda yay?mlanm???t?r ve genellikle akademik veya e?itim amaçl? kullan?mlarda yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ücret bilgisi mevcut de?ildir. Ölçe?in yay?mland??? ve kullan?ld??? y?l **2007**'dir.

Kaynaklar

Ta?, A., Çelik, K. ve Tomul E. (2007). Yeni ?lkö?retim Programlar?n?n Uyguland??? ?lkö?retim Okullar?ndaki Yöneticilerin Liderlik Tarzlar?. *Pamukkale Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi*. Say? 22(2), 85-98.

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s?: pau.egitimdergi.pau.edu.tr

Ölçek maddelerini içeren orijinal DOC dosyas? buradan indirilebilir: [liderlik-tarzi-davranis-olcegi-](#)

[toad.doc](#)

Liderlik Tarz? Davran?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu?tur ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

OTOKRAT?K L?DERL?K

emir vererek sorun çözmeyi tercih eder.

karar alma yetkisine sahip tek ki?idir.

DEMOKRAT?K L?DERL?K

çal??anlar? karar alma sürecine katar

çal??anlarla i?birli?i yapar.

SERBEST BIRAKICI L?DER

amaçlar?n aç?k ve anla??ılr olmas? için çal??maz.

çal??anlar?n motive olmalar? için çaba harcamaz.

DÖNÜ?ÜMCÜ L?DERL?K

çali?anlar?n yöneticiye güvenmelerini sa?lar.

çali?anlar yöneticiye ba?lılık duymas?n? sa?lar.

TRANSACT?ONAL (ETK?LE??MC?) L?DERL?K

yetkilerini daha çok çaba harcayan çal??anlar? ödüllendirmede kullan?r.

süregelen i?lerin etkin gerçekte?tirilmesi için çal??r.